

Sygn. akt III AUa 1233/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 marca 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Katarzyna Wołoszczak
Sędziowie:	SSA Iwona Niewiadowska-Patzer (spr.) SSA Hanna Hańczewska-Pawłowska
Protokolant:	st.sekr.sądowy Agnieszka Perkowicz

po rozpoznaniu w dniu 20 marca 2013 r. w Poznaniu

sprawy z wniosku **S. R.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.**

o emeryturę

na skutek apelacji pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Zielonej Górze z dnia 5 września 2012 r. sygn. akt IV U 2964/12

oddala apelację

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. decyzją z dnia 19 kwietnia 2012r. odmówił S. R. przyznania prawa do wcześniejszej emerytury, z uwagi na brak 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach. Organ rentowy nie uznał jako pracy w szczególnych warunkach okresu zatrudnienia w PPHU (...) od 1 marca 1989r. do 2 listopada 1992r..

Wyrokiem z dnia 5 września 2012r., na skutek odwołania S. R. od powyższej decyzji, Sąd Okręgowy w Zielonej Górze zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał wnioskodawcy prawo do emerytury, począwszy od dnia 23 marca 2012r.

Powyższe rozstrzygnięcie zostało wydane w oparciu o następujące ustalenia faktyczne i rozważania prawne:

Wnioskodawca, urodzony (...) złożył wniosek o przyznanie mu prawa do emerytury wcześniejszej w dniu 17 lutego 2012r.

Wnioskodawca złożył oświadczenie, że nie pozostaje w stosunku pracy. Poza sporem było, że na dzień 1 stycznia 1999r. wnioskodawca udokumentował okresy składkowe i nieskładkowe w wymiarze 30 lat i 2 miesięcy. Organ rentowy przyjął za udokumentowany okres pracy w warunkach szczególnych w wymiarze 13 lat, 7 miesięcy i 18 dni.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. odmówił uznania pracy wnioskodawcy w Przedsiębiorstwie(...) w L. w okresie od 1 marca 1989r. do 2 listopada 1992r. jako pracy w warunkach szczególnych.

Decyzją z dnia 19 kwietnia 2012r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. odmówił S. R. przyznania prawa do emerytury wcześniejszej.

J. K. pracował z wnioskodawcą w (...) w L. w spornym okresie. Wnioskodawca pracował na stanowisku mechanika napraw pojazdów samochodowych w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych. W przedsiębiorstwie było ok. 20 samochodów takich jak: koparki, samochody dostawcze, ciągniki. W warsztacie pracowało 4 mechaników i kierownik. W zakładzie były trzy kanały. Wnioskodawca wykonywał pracę w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów. Czasami w kanałach stała woda. W halach nie było wentylacji. Wnioskodawca pracował na jednej zmianie co najmniej 8 godzin dziennie.

R. G. pracował z wnioskodawcą w (...) w L. od 1977r. do 1995r. jako kierownik warsztatów. Kierował zespołem mechaników samochodowych i budowlanych. Mechanicy samochodowi, w tym wnioskodawca, dokonywali napraw pojazdów samochodowych, spychów, ciągników. Oprócz 3 kanałów w halach, w zakładzie był tzw. kanał najazdowy, który znajdował się na zewnątrz. Wnioskodawca pracował w pełnym wymiarze czasu pracy jako mechanik napraw pojazdów samochodowych w kanałach remontowych. W halach, w których były kanały, była słaba wentylacja, oświetlenie i słabe ogrzewanie.

Zakład (...) w L. wystawiał w przeszłości świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych, ale kiedy wnioskodawca chciał uzyskać takie świadectwo, zakład pracy już nie istniał.

W oparciu o tak ustalony stan faktyczny Sąd Okręgowy uznał, że odwołanie okazało się zasadne. Sporne było, czy wnioskodawca udokumentował 15 lat pracy w warunkach szczególnych. Organ rentowy uwzględnił wnioskodawcy tylko 13 lat, 7 miesięcy i 18 dni pracy w warunkach szczególnych.

Sąd Okręgowy ustalił, że wnioskodawca wykonywał pracę w szczególnych warunkach od 1 marca 1989r. do 2 listopada 1992r. (z wyłączeniem urlopu wypoczynkowego od 1 grudnia 1991r. do 31 października 1992r. i urlopu wychowawczego od 2 listopada 1990r. do 30 listopada 1991r.) w (...) w L. jako mechanik napraw pojazdów samochodowych w kanałach remontowych. Na okoliczność wykonywania pracy w warunkach szczególnych wnioskodawca przedstawił świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych wydane przez Urząd Wojewódzki w Z. Zakład (...) w P., a także przedłożył umowy o pracę, z których wynikało, że pracował w spornym okresie jako mechanik samochodowy w warsztacie i w dziale usług technicznych. Świadcówkowie J. K. i R. G. zgodnie zeznali, że wnioskodawca w spornym okresie wykonywał pracę w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych.

Sąd Okręgowy powoływał art. 184 ust. 1 ustawy dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Przeprowadzone w niniejszej sprawie postępowanie dowodowe wykazało, iż odwołujący od 1 marca 1989r. do 1 listopada 1990r. pracował w szczególnych warunkach, ponieważ wykonywał pracę w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych, wymienioną w wykazie A, dział XIV, poz. 16 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Podsumowując, odwołujący posiada 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Dlatego też, Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję orzekając jak sentencji.

Apelację od powołanego rozstrzygnięcia wniósł organ rentowy, zarzucając naruszenie przepisów art. 184 w zw. z art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z FUS w zw. z § 2 ust. 1 i 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze oraz naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. poprzez naruszenie zasady swobodnej oceny dowodów.

W uzasadnieniu apelujący argumentował, że Sąd Okręgowy błędnie ustalił, że odwołujący w spornym okresie od 1 marca 1989r. do 1 listopada 1990r. wykonywał pracę w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych, tj. pracę w warunkach szczególnych.

W konkluzji apelujący wniósł o zmianę wyroku i oddalenie odwołania.

Odwołujący wniósł o oddalenie apelacji organu rentowego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest bezzasadna.

Istotą niniejszej sprawy było ustalenie, czy odwołującemu przysługuje prawo do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych - zgodnie z art. 32 w zw. z art. 184 ust. 1 i 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w zw. z § 3 i 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Na tej podstawie sporne było ustalenie, czy odwołujący spełnił warunek uzyskania wymaganego okresu 15 lat pracy w warunkach szczególnych.

Zgodnie z art. 184 ust. 1 - ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1)okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2)okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa oraz rozwiązania stosunku pracy - w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem.

Zgodnie z art. 32 ust. 2 cyt. ustawy - za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia.

Wiek emerytalny oraz rodzaje prac lub stanowisk i warunki uprawniające do świadczenia ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych, czyli według rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

W myśl § 4 ust.1 tego rozporządzenia pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury jeżeli spełnia łącznie następujące warunki : osiągnął wiek emerytalny wynoszący dla mężczyzn 60 lat, oraz ma wymagany okres zatrudnienia (25 lat dla mężczyzn) w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Zgodnie z § 2 ust. 1 rozporządzenia - okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach

lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Sąd Apelacyjny podziela stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w wyroku z dnia 16 czerwca 2009 r. w sprawie o sygn. akt I UK 20/09, iż praca w warunkach szczególnych to praca, w której pracownik w sposób znaczny jest narażony na niekorzystne dla zdrowia czynniki, co wynika wprost z treści art. 32 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Motyw przyświecający ustawodawcy w stworzeniu instytucji przewidzianej w art. 32 ww. ustawy opiera się na założeniu, że praca wykonywana w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy przyczynia się do szybszego obniżenia wydolności organizmu, stąd też osoba wykonująca taką pracę ma prawo do emerytury wcześniej niż inni ubezpieczeni. Powyższy pogląd Sąd Najwyższy wyraził ponownie w wyroku z dnia 29 czerwca 2011 r. w sprawie o sygn. akt III UK 3/11

Apelujący organ rentowy odmówił odwołującemu zaliczenia do stażu pracy w warunkach szczególnych spornego okresu od 1 marca 1989r. do 1 listopada 1990r., argumentując, że odwołujący nie pracował w tym okresie stale i w pełnym wymiarze w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych. Skarżący wskazywał, że odwołujący pracował na stanowisku mechanika samochodowego i nie pracował w pełnym wymiarze czasu pracy w kanale remontowym.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego stanowisko organu rentowego nie jest zasadne.

Ze zgromadzonych w sprawie dowodów wynika, że S. R. wykonywał pracę w szczególnych warunkach od 1 marca 1989r. do 1 listopada 1990r. w (...) w L. przy naprawie pojazdów mechanicznych w kanałach remontowych. Na okoliczność wykonywania pracy warunkach szczególnych wnioskodawca przedstawił świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych wydane przez Urząd Wojewódzki w Z. Zakład (...) w P., a także przedłożył umowy o pracę w (...) w L.. Istotne jest, że szczególne warunki pracy wnioskodawcy wynikają także z zeznań przesłuchanych w sprawie świadków i samego odwołującego. Utrwalony w orzecznictwie Sądu Najwyższego jest pogląd, że w postępowaniu sądowym, możliwe jest ustalenie okresów pracy w szczególnych warunkach również w oparciu o zeznania świadków, bowiem nie obowiązują w tym zakresie ograniczenia dowodowe takie, jak w postępowaniu przed organem rentowym. Z zeznań świadków J. K. i R. G. wynika, że wnioskodawca w spornym okresie wykonywał pracę w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych. Sąd Okręgowy szczegółowo wskazał, jakie okoliczności dotyczące pracy w warunkach szczególnych wynikają z zeznań powołanych świadków. Podkreślić jedynie należy, że świadkowie zeznali, że wnioskodawca pracował 8 godzin dziennie jako mechanik pojazdów samochodowych i przez większość tego czasu pracował w kanałach remontowych przy naprawie tych pojazdów samochodowych. Charakter tej pracy wymagał czasami opuszczania kanału przez wnioskodawcę, kiedy przykładowo zaistniała konieczność zespawania elementów pojazdu, czego nie można było wykonać w kanale, albo kiedy np. wnioskodawca udawał się po niezbędne do pracy narzędzia. Tego rodzaju czynności wykonywane poza kanałem były jednak niezbędne do rzeczywistego świadczenia pracy w kanale remontowym i były ściśle związane z pracą na tym stanowisku, a tym samym nie pozbawiają pracy wnioskodawcy wykonywanej w spornym okresie – przymiotu pracy w warunkach szczególnych. Niewątpliwie charakter pracy wnioskodawcy wiązał się z narażeniem go na czynniki niekorzystne dla zdrowia, takie jak brak wentylacji, wilgoć, brak odpowiedniego ogrzewania i oświetlenia. Praca taka przyczyniła się zatem do szybszego obniżenia wydolności organizmu wnioskodawcy i uprawnia go do uzyskania wcześniejszej emerytury.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego tak ustalony w sprawie stan faktyczny pozwalał na stwierdzenie, że wnioskodawca pracował w warunkach szczególnych, ponieważ stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych, wymienioną w wykazie A, dział XIV, poz. 16 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

W konsekwencji sporny okres pracy wnioskodawcy powinien być zaliczony do stażu pracy w warunkach szczególnych. Wobec powyższego odwołujący uzyskał wymagany 15 letni okres pracy w warunkach szczególnych. Pozostałe przesłanki prawa do emerytury nie były kwestionowane i zostały przez odwołującego spełnione.

Z tych wszystkich względów, uznając zarzuty apelującego za bezzasadne, należało apelację oddalić - na podstawie art. 385 k.p.c.

/SSA Iwona Niewiadowska-Patzer/ /SSA Katarzyna Wołoszczak/ /SSA Hanna Hańczewska-Pawłowska/